

despotisk; thi foruden materielt at stille alle lige, vilde den, at alle skulde tvinge sig ind under dens Religions Lænker. Den tillod ikke den enkelte frit at bruge sin Intelligens af Frygt for, at ens Livsopfattelse skulde glide lidt udenfor de af en Mand afstukne Grænser, hvad der jo, i Fald han ikke pænt krøb indenfor igen, maatte medføre evig Fordømmelse.

Fremskridtspartiet vil derimod, at enhver, idet han eller hun har sin frie Tanke og sit frie Ord, skal samles med de øvrige om af Fortiden og Nutiden at lære, hvad der bedst kan gavne ens egen og ens Medborgeres Sag, hvis Formaal det vel maa være at befri Fremtiden for det, der nu hæmmer og nærer os.

Derpaa gaar Fremskridtspartiets Sammenslutning ud; Kristendommen agtede derimod kun at samle de Sjæle, der smukt kunne smutte ind under dens dogmatiske Religion.

At Kristendommen — saa langt fra at gavne Kvindesagen — vel nærmest maa siges at bære en stor Del af Skylden for den Modstand, som denne Sag har at kæmpe med, er sikkert noget, der ofte før er bleven paapeget.

Naa og Fredssagen da, den skulde man da tro maatte gaa i Spænd sammen med Kristendommen. Nej! Efter min Mening kan ingen siges at ville Fredssagen, naar vedkommende foragter eller lader haant om andres Opfattelse eller andres Arbejde. Tyder nu ikke de bekendte Ord, tilgiv mine Modstandere, *thi de vide ikke, hvad de gøre*, paa en utaalig Selvishhed samt paa Haan mod og Foragt for ens Modstanderes Overbevisning og Dom.

Johannes Thiele.

Svar til Hr. Johannes Thiele.

Hr. Thiele har det tilfælles med unge Fritænkere og Theologer, at for dem er Kristendommen kun Dogmer, — for Fritænkernes Dogmer, som de forkaster, for Theologernes Dogmer, som de antager.

Men om der end i det ny Testament, — særlig i Pauli Breve, — kan være noget, som giver denne Opfattelse Medhold, saa er det netop denne Lærebogskristendom, som vi maa bort fra. Vi maa søge Grundlaget for Kristendommen i Jesu Liv, — altsaa særlig i Evangelierne og ikke i Brevene. Derved vil Dogmerne svinde betydeligt ind, og Livsanskuelsen vil træde i Forgrunden. Vi vil faa en Menneskehedens Religion i Stedet for en dogmatisk Religion.

Hvad Kristendommens Forhold til Kvindesagen angaar, da maa det selvfølgelig bedømmes, ikke med Nutidens, men med Datidens Forhold for Øje. Ingen vil da kunne benægte, at der med Kristendommen skete et uhyre Fremskridt. At aandløse Folk nu benytter Kristendommen imod Kvindesagen maa ikke forundre mere, end at aandløse Folk benytter Bibelen til at bevise, at Jorden staar stille og Solen gaar rundt.

Hr. Thieles sidste Bemærkning, om Kristendommens Forhold til Fredssagen, er mig ganske ufattelig.

Jesu Ord om hans Modstandere: De vide ikke, hvad de gøre, — skal tyde paa Haan og Foragt for deres Overbevisning og utaalelig Selvishhed. — Dette er dog vistnok i alt for høj Grad at læse Bibelen som Fanden læser den. — Antager Hr. Thiele ikke, at den mildeste og sandeste Forklaring, man kan give af mange Menneskers Færd, er den, at de ikke ved, hvad de gør. Hr. Thiele maa have et ganske overordentligt optimistisk Blik paa sine Medmennesker, hvis han tror, de altid ved, hvad de gør. I disse Ord af Jesus ligger tvertimod Nøglen til Forstaaelsen, ikke alene af en Mængde Handlinger af historisk Betydning, men ogsaa af en Mængde private Handlinger. Tror Hr. Thiele ikke f. Ex. om en Mængde Forbrydere, at de ikke ved, hvad de gør? — Hele den humane Bedømmelse af historiske og private Forbrydelser har sit Udspring fra disse Ord.

Slutningen af Hr. Thieles Artikel maa ligeledes bedømmes efter disse Ord.

Henning Jensen.

Kvinden som Haandværker.

Da der baade i »Kvinden og Samfundet« og nu nylig i Højskolebladet, som ogsaa tidligere i »Hvad vi vil« er anbefalet Kvinderne at oplæres i Haandværk, der nævnes saaledes Snedkere, Bogbindere, Guldsmede og Urmagere, har det meget undret mig, at Frk. *Kirstine Frederiksen*, der er saa godt kendt med de amerikanske Forhold, ikke her har anbefalet Kvinden at lære Bogtrykkeri, da det dog vilde være et Arbejde, der vilde betale sig en hel Del bedre end de ovennævnte. Vi ved jo, at der i Amerika gives kvindelige Bogtrykkerier, hvorved kun Typografinder har Arbejde, et saadant Bogtrykkeri var netop til Stede ved den store Kvindekongres i Washington forrige Sommer, og vakte almindelig Beundring, og opfordrede ligefrem Kvinderne til at uddanne sig, ogsaa i denne Retning. Oprettelsen af et kvindeligt Trykkeri her i Landet vilde vist ikke høre til de uudførlige Ideer, men det vilde opfordre flere til at lære Typografi, hvilket ingenlunde vilde være uoverkommeligt. At Kvindebladene og de kvindelige Forfattere vilde lade deres Skrifter trykke paa et saadant Trykkeri, vilde jo kun være den ligefremmeste Ting, var der først et kvindeligt Bogtrykkeri, vilde der nok komme flere.

Saa er der Boghandelen, en saadan kan godt forestaaes af en Kvinde, og et Par Steder i Landet er det Tilfældet, maaske flere Steder. Det maatte ogsaa kunne anbefales Kvinder at være Forlæggere, at have Forlagsret, da vi alle ved, at det er en Forretning, der betaler sig brillant, og der vil kunne findes Kvinder, der baade eje den nødvendige Forretningsdygtighed og nødvendige Kundskaber til at kunne forestaa en saadan.

Idet jeg anbefaler Kvindesagens Venner at tage disse Vink under Overvejelse, skulde det meget glæde mig, om disse Spørgsmaal maatte blive drøftede ved nogle af de nær forestaaende Kvindemøder.

Beate.